

**DIREKTYVOS 89/391/EEB IR DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS ĮSTATYMO
NR. IX-1672 1, 2, 4, 10, 13, 15, 18, 21, 23, 28, 33, 44, 46 STRAIPSNIŲ, V SKYRIAUS
PAVADINIMO PAKEITIMO IR 38 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMO PROJEKTO ATITIKTIES LENTELĖ**

1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyva <u>89/391/EEB</u> dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo	Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo Nr. IX-1672 1, 2, 4, 10, 13, 15, 18, 21, 23, 28, 33, 44, 46 straipsnių, V skyriaus pavadinimo pakeitimo ir 38 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas Nr. IX-1672 (suvestinė redakcija nuo 2022-05-01) (toliau – Įstatymas Nr. IX-1672)	Direktyvos perkėlimo (įgyvendinimo) lygis (visiškas, dalinis)
1 straipsnio 2 dalis Paskirtis 2. Šiam tikslui šioje direktyvoje yra pateikti bendrieji principai dėl profesinės rizikos prevencijos, saugos ir sveikatos apsaugos, rizikos rūšių ir nelaimingus atsitikimus lemiančių veiksnių pašalinimo, informavimo, konsultavimo, proporcingo dalyvavimo pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) nacionalinę praktiką ir darbuotojų bei jų atstovų profesinio mokymo, taip pat bendrosios gairės dėl minėtų principų įgyvendinimo.	Įstatymo projektas 1 straipsnis. 1 straipsnio pakeitimas Pakeisti 1 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip: „3) darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, taikomus dirbantiems asmenims iki aštuoniolikos metų, nėščioms, neseniai pagimdžiusioms, krūtimi maitinančioms darbuotojoms;“. Įstatymas Nr. IX-1672 1 straipsnis. Įstatymo paskirtis 1. Šio Įstatymo paskirtis yra nustatyti: <...> 2) profesinės rizikos įvertinimo, nelaimingų atsitikimų darbe bei profesinių ligų tyrimo tvarkos bendrąsias nuostatas; <...> 4) darbuotojų saugos ir sveikatos viešąją administravimą ir valstybės institucijų kompetenciją, darbdavių, darbdavių atstovų ir darbuotojų teises bei pareigas siekiant sudaryti saugias ir sveikas darbo sąlygas, taip pat darbuotojų atstovų teises sudarant darbuotojams saugias ir sveikas darbo sąlygas; 5) atsakomybės už darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimų pažeidimus bendruosius principus.	Visiškas
2 straipsnio 1 dalis Taikymo sritis 1. Ši direktyva taikoma visiems veiklos sektoriams, tiek	Įstatymo projektas 3 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas Pakeisti 4 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip: „1. Šis Įstatymas taikomas kiekvienai įmonei, esančiai Lietuvos Respublikos teritorijoje, taip	Visiškas

valstybiniam, tiek privačiam (pramonės, žemės ūkio, prekybos, administravimo, paslaugų, švietimo, kultūros, poilsio ir kt.).	pat laivuose, plaukiojančiuose su Lietuvos valstybės vėliava, atsižvelgiant į šio straipsnio 2 ir 4 dalyse numatytus šio Įstatymo taikymo ypatumus. Šio Įstatymo 15 ir 46 straipsnių nuostatos taikomos statytojams (užsakovams), taip pat statinio projektavimo valdytojams ir (ar) statinio statybos valdytojams, jei statytojas (užsakovas), kaip įgaliotojas, pavedimo sutartimi nustatė įgaliotiniui – statinio projektavimo valdytojui ar statinio statybos valdytojui – vykdyti šio Įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje statytojui (užsakovui) nustatytas pareigas.“	
4 straipsnio 1 dalis 1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad užtikrintų, jog darbdaviai, darbuotojai ir darbuotojų atstovai laikytųsi teisinių nuostatų, būtinų šiai direktyvai įgyvendinti.	Įstatymo projektas 15 straipsnis. 46 straipsnio pakeitimas 1. Pakeisti 46 straipsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip: „46 straipsnis. Darbdavių, darbuotojų, statytojų (užsakovų), statinio projektavimo valdytojų, statinio statybos valdytojų, saugos ir sveikatos koordinatorių atsakomybė“. 2. Papildyti 46 straipsnį 5 dalimi: „5. Statytojas (užsakovas), statinio projektavimo valdytojas, statinio statybos valdytojas, saugos ir sveikatos koordinatorius, kuris savo veikimu ar neveikimu pažeidė darbuotojų saugos ir sveikatos norminius teisės aktus ir dėl to neužtikrino saugių ir sveikatai nekenksmingų darbo sąlygų, atsako Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, Administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.“ Įstatymas Nr. IX-1672 46 straipsnis. 1. Darbdaviui atstovaujantis asmuo ar darbdavio įgaliotas asmuo, kuris savo veikimu ar neveikimu pažeidė darbuotojų saugos ir sveikatos norminius teisės aktus ir tuo neužtikrino saugių ir sveikatai nekenksmingų darbo sąlygų, atsako įstatymų nustatyta tvarka. 2. Darbdavys neatsako už darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų neužtikrinimą arba atsakomybę už tai gali būti sumažinta, jeigu ištyrus nelaimingą atsitikimą darbe ar profesinę ligą nustatoma, kad tai įvyko susiklosčius neįprastoms ar nenumatytoms aplinkybėms, kurių darbdaviui atstovaujantis asmuo ar darbdavio įgaliotas asmuo negalėjo kontroliuoti, arba dėl atsitikimų, kurių	Visiškas

	padarinių nebuvo galima išvengti, nors ir buvo naudojamos visos reikiamos priemonės. 3. Darbdaviui atstovaujančio asmens atsakomybė už darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų neužtikrinimą gali būti sumažinama įvertinus priemones, kurių darbdaviui atstovaujantis asmuo ėmėsi šio Įstatymo 32 straipsnyje nustatyta tvarka. 4. Darbuotojui, kuris pažeidė darbuotojų saugos ir sveikatos norminius teisės aktus ar įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos norminius dokumentus, kuriuos privalėjo vykdyti ir su jais buvo supažindintas (instrukuotas ir (ar) apmokytas, kaip laikytis jų reikalavimų), taikoma įstatymų nustatyta atsakomybė.	
6 straipsnio 3 dalies d punktas Bendros darbdavių pareigos 3. Nepažeisdamas kitų šios direktyvos nuostatų ir atsižvelgdamas į įmonės arba (ir) įstaigos veiklos pobūdį, darbdavys: <...> d) imasi reikiamų priemonių, kad tik atitinkamai instrukuoti darbuotojai galėtų patekti į tas teritorijas, kuriose kyla didelis ir konkretus pavojus.	Įstatymo projektas 7 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas Pakeisti 18 straipsnį ir jį išdėstyti taip: <...> 3. Įmonių, kurių veikla susijusi su pavojingų cheminių medžiagų bei cheminių mišinių ir biologinių medžiagų naudojimu, darbuotojai privalo būti supažindinti su įmonėje naudojamų konkrečių pavojingų cheminių medžiagų bei cheminių mišinių ir biologinių medžiagų poveikiu sveikatai. Darbuotojai, kurių bet kokia veikla (darbas) susijusi (susijęs) su konkrečiomis pavojingomis cheminėmis medžiagomis bei cheminiais mišiniais ir biologinėmis medžiagomis, privalo būti instrukuoti ir apmokyti saugiai dirbti su jais. <...> Įstatymas Nr. IX-1672 27 straipsnis. Darbuotojų instruktavimas ir mokymas <...> 4. Darbuotojai, paskirti atlikti nuolatinę potencialiai pavojingų įrenginių priežiūrą ar juos pertvarkyti, darbų su potencialiai pavojingais įrenginiais vadovai privalo turėti tinkamą kvalifikaciją arba turi būti įgiję specialiųjų žinių ir įgūdžių pagal valstybės institucijų, atsakingų už atskirų kategorijų ar kategorijų parametrų potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros administracinį reglamentavimą, nustatytus reikalavimus. Darbuotojai, paskirti naudoti potencialiai pavojingus įrenginius, turi būti	Visiškas

	apmokyti, jų mokymo ir žinių patikrinimo tvarką nustato darbdavys. <i>Straipsnio dalies pakeitimai:</i> <i>Nr. XII-2607, 2016-09-14, paskelbta TAR 2016-09-19, i. k. 2016-23712</i> <i>Nr. XIII-1158, 2018-05-17, paskelbta TAR 2018-05-28, i. k. 2018-08529</i> <i>Nr. XIII-2475, 2019-10-10, paskelbta TAR 2019-10-17, i. k. 2019-16485</i> <i>5. Neteko galios 2020-05-01.</i> <i>Straipsnio dalies pakeitimai:</i> <i>Nr. XIII-2553, 2019-11-28, paskelbta TAR 2019-12-10, i. k. 2019-19861</i> <...>	
14 straipsnio 1 dalis Sveikatos priežiūra 1. Darbuotojų sveikatos priežiūrai, būtinai dėl darbe pasitaikančios rizikos saugai ir sveikatai, užtikrinti turi būti nustatytos priemonės pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) nacionalinę praktiką.	Įstatymo projektas 8 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas 1. Pripažinti netekusiu galios 21 straipsnio 1 dalies 4 punktą. Įstatymas Nr. IX-1672 21 straipsnis. Privalomi sveikatos patikrinimai 1. Darbdavys tvirtina darbuotojų, kuriems privaloma patikrinti sveikatą, sąrašą ir darbuotojų sveikatos patikrinimo grafiką, su juo pasirašytinai supažindina darbuotojus ir kontroliuoja, kaip laikomasi šio grafiko. Tuo atveju, kai darbuotojo sveikata nepatikrinama grafike nustatyto laiku dėl ne nuo darbuotojo priklausančių priežasčių, darbuotojas turi teisę atsisakyti dirbti dėl galimo pavojaus savo sveikatai. Privalomi sveikatos patikrinimai atliekami darbo laiku. Už darbo laiką, kurio metu darbuotojas tikrinasi sveikatą, darbdavys moka darbuotojui jo vidutinį darbo užmokestį. Privalomai sveikata tikrinama: 1) darbuotojų iki aštuoniolikos metų – jiems įsidarbinant ir periodiškai kiekvienais metais, iki jiems sukanka aštuoniolika metų; 2) darbuotojų, kurių darbo vietos profesinės rizikos įvertinimo rezultatai rodo, kad kyla ar gali kilti rizika darbuotojų saugai ir sveikatai, – jiems įsidarbinant ir periodiškai pagal įmonėje patvirtintą darbuotojų sveikatos patikrinimo grafiką;	Visiškas

	3) darbuotojų, dirbančių naktimis ir pamainomis, – jiems įsidarbinant ir periodiškai pagal įmonėje patvirtintą darbuotojų sveikatos patikrinimo grafiką;	
14 straipsnio 3 dalis 3. Sveikatos priežiūra gali būti vykdoma kaip nacionalinės sveikatos apsaugos sistemos dalis.	Įstatymo projektas 8 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas 2. Pakeisti 21 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip: „5. Privalomo įsidarbinančių asmenų, darbuotojų, taip pat asmenų, kurių darbas buvo susijęs su profesine rizika dėl kancerogenų, mutagenų, reprotoksinių bei biologinių medžiagų poveikio, sveikatos patikrinimo ir jo apmokėjimo tvarką nustato sveikatos apsaugos ministras.“	Visiškas
15 straipsnis. Rizikos grupės Ypatingai jautrios rizikos grupės turi būti apsaugotos nuo konkrečių jas veikiančių pavojų.	Įstatymo projektas 12 straipsnis. V skyriaus pavadinimo pakeitimas Pakeisti V skyriaus pavadinimą ir jį išdėstyti taip: „V SKYRIUS ASMENŲ IKI AŠTUONIOLIKOS METŲ, NĖŠČIŲ, NESENIAI PAGIMDŽIUSIŲ, KRŪTIMI MAITINANČIŲ DARBUOTOJŲ SAUGA“. 13 straipsnis. 38 straipsnio pripažinimas netekusiu galios Pripažinti netekusiu galios 38 straipsnį. Įstatymas Nr. IX-1672 36 straipsnis. Asmenų iki aštuoniolikos metų darbas 1. Vaikų darbas draudžiamas, išskyrus jų fizines galimybes atitinkančius lengvus darbus, neturinčius neigiamo poveikio vaiko saugai, sveikatai, fizinei, psichinei, moralinei ar socialinei raidai, ir laikantis Vyriausybės nustatytų įdarbinimo sąlygų. 2. Darbdaviui atstovaujantis asmuo, priimdamas į darbą asmenis iki aštuoniolikos metų ir sudarydamas jiems saugias ir sveikas darbo sąlygas, vadovaujasi Vyriausybės patvirtintu Asmenų iki aštuoniolikos metų įdarbinimo, darbo ir profesinio parengimo organizavimo tvarkos aprašu, kuriame nustatomi šių asmenų įdarbinimo, sveikatos patikrinimo, jų galimybių dirbti konkretų darbą nustatymo, profesinio parengimo organizavimo ir vykdymo, praktinio mokymo laiko ypatumai, šiems asmenims draudžiami dirbti darbai, sveikatai kenksmingi, pavojingi veiksniai.	Visiškas

	3. Vaikų, dirbančių lengvus darbus, darbo laiko trukmė: 1) ne mokslo metų laiku, kai dirbama ne trumpiau kaip savaitę, – iki šešių valandų per dieną ir trisdešimt valandų per savaitę; 2) mokslo metų laiku – iki dvylikos valandų per savaitę: iki dviejų valandų per dieną mokyklos lankymo dienomis ir iki šešių valandų per dieną ne mokyklos lankymo dienomis, jeigu dirbama trimestro arba semestro metu, tačiau ne tada, kai mokykloje vyksta pamokos. 4. Paauglių darbo laiko trukmė – ne daugiau kaip aštuonios valandos per dieną kartu su kasdiene pamokų trukme ir ne daugiau kaip keturiasdešimt valandų per savaitę kartu su pamokų trukme. 5. Paauglių, dirbančių pagal pameistrystės darbo sutartį, darbo laikas įmonėje negali trukti ilgiau kaip aštuonias valandas per dieną (kartu su kasdiene pamokų (paskaitų) trukme ir teorinių žinių įgijimo įmonėje ir mokymo darbo vietoje trukme) ir ne ilgiau kaip keturiasdešimt valandų per savaitę (kartu su savaitės pamokų (paskaitų) trukme ir teorinių žinių įgijimo įmonėje ir mokymo darbo vietoje trukme). 6. Asmenų iki aštuoniolikos metų, kai jie dirba daugiau negu vienoje darbovietėje ar mokosi profesinio mokymo įstaigoje ir dirba, kasdienio ir savaitės darbo laiko kiekvienoje darbovietėje ir praktinio mokymo laiko trukmė sumuojama. 7. Vaikai gali dirbti leidžiamus lengvus darbus laisvu nuo mokymosi metu, išskyrus šio straipsnio 8 ir 9 dalyse nurodytus draudimus. 8. Vaikų darbas rytais nuo šeštos iki septintos valandos prieš pamokas draudžiamas. 9. Asmenų iki aštuoniolikos metų darbas naktį: 1) vaikų, dirbančių lengvus darbus, darbas nuo dvidešimos iki šeštos valandos draudžiamas; 2) paauglių darbas nuo dvidešimt antros valandos iki šeštos valandos draudžiamas; 3) paaugliams, dirbantiems laivuose, naktis yra devynių valandų laiko tarpas, kuris prasideda ne vėliau kaip dvidešimt antrą valandą ir baigiasi ne anksčiau kaip šeštą valandą. 10. Asmenų iki aštuoniolikos metų poilsio laikas:	
--	--	--

	1) turi būti suteikiamos ne mažiau kaip dvi poilsio dienos per savaitę, jeigu įmanoma, paeiliui, viena iš jų turi būti sekmadienį; 2) kai darbo laiko arba praktinio mokymo laiko trukmė yra ilgesnė negu keturios valandos, privalo būti suteikta mažiausiai trisdešimtys minučių papildoma pertrauka pailsėti. Ji įskaitoma į darbo laiką arba praktinio mokymo laiką; 3) vaikų kasdienio nepertraukiamojo poilsio laikas per dvidešimt keturių valandų laikotarpį privalo būti ne trumpesnis kaip keturiolika valandų; 4) paauglių kasdienio nepertraukiamojo poilsio laikas per dvidešimt keturių valandų laikotarpį privalo būti ne trumpesnis kaip dvylika valandų. 11. Vaikams jų pageidavimu suteikiamos kasmetinės atostogos arba nemokamos atostogos per mokinių atostogas. Vaikams turi būti užtikrintas keturiolikos kalendorinių dienų iš eilės poilsis per mokinių vasaros atostogas. Vaikams suteikiama ne mažiau kaip keturiolika kalendorinių dienų iš eilės kasmetinių atostogų arba nemokamų atostogų per mokinių vasaros atostogas, jeigu dirbama per visas tų metų mokinių vasaros atostogas. 37 straipsnis. Nėščių, neseniai pagimdžiusių, krūtimi maitinančių darbuotojų sauga 1. Nėščioms, neseniai pagimdžiusioms, krūtimi maitinančioms darbuotojoms turi būti sudarytos saugios ir sveikos darbo sąlygos. 2. Vyriausybė tvirtina Nėščių, neseniai pagimdžiusių, krūtimi maitinančių darbuotojų darbo sąlygų aprašą, kuriame nustato nėščioms, neseniai pagimdžiusioms, krūtimi maitinančioms darbuotojoms kenksmingų darbo sąlygų ir pavojingų veiksnių bei profesinės rizikos vertinimo ir informacijos apie darbo sąlygas teikimo tvarką, nėščioms ar krūtimi maitinančioms darbuotojoms draudžiamus darbus, nėščioms, neseniai pagimdžiusioms ar krūtimi maitinančioms darbuotojoms pavojingų darbo sąlygų, kenksmingų veiksnių ir medžiagų sąrašą. 3. Jeigu pavojingų ar kenksmingų veiksnių neįmanoma pašalinti, darbdavys įgyvendina darbo sąlygų gerinimo priemones, kad nėščia, neseniai pagimdžiusi ar krūtimi maitinanti darbuotoja nebepatirtų tokių veiksnių poveikio. Jeigu pakeitus darbo sąlygas tokio poveikio neįmanoma pašalinti, darbdavys privalo perkelti tokią darbuotoją (jos sutikimu) į kitą darbą (darbo vietą) toje pačioje įmonėje, įstaigoje, organizacijoje.	
--	---	--

	4. Perkeltai į kitą darbą (darbo vietą) toje pačioje įmonėje, įstaigoje, organizacijoje nėščiai, neseniai pagimdžiusiai ar krūtimi maitinančiai darbuotojai mokamas ne mažesnis kaip iki perkėlimo į kitą darbą (darbo vietą) jos gautas darbo užmokestis. 5. Jeigu nėra galimybės nėščią darbuotoją perkelti į kitą darbą (darbo vietą), neturintį neigiamo poveikio jos ar būsimo kūdikio sveikatai, nėščiai darbuotojai (jos sutikimu) suteikiamos atostogos iki nėštumo ir gimdymo atostogų ir jų metu mokamas jai priklausantis mėnesinis darbo užmokestis. 6. Jeigu nėra galimybės neseniai pagimdžiusią ar krūtimi maitinančią darbuotoją po nėštumo ir gimdymo atostogų perkelti į kitą darbą (darbo vietą), neturintį neigiamo poveikio jos ar kūdikio sveikatai, tokiai darbuotojai (jos sutikimu) suteikiamos vaiko priežiūros atostogos, iki vaikui sueis vieni metai, ir jai per tą laikotarpį mokamos įstatymų nustatytos motinystės socialinio draudimo išmokos. 7. Nėščias, neseniai pagimdžiusias ar krūtimi maitinančias darbuotojas skirti viršvalandiniams darbams be jų sutikimo draudžiama. 8. Nėščios, neseniai pagimdžiusios ir krūtimi maitinančios darbuotojos gali būti skiriamos budėti, dirbti naktį, poilsio ir švenčių dienomis ir siunčiamos į komandiruotes tik su jų sutikimu. Jeigu tokios darbuotojos nesutinka dirbti naktį arba pateikia pažymą, kad toks darbas pakenktų jų saugai ir sveikatai, jos perkeliamos dirbti dieną. Jeigu dėl objektyvių priežasčių tokių darbuotojų neįmanoma perkelti į dieninį darbą, joms suteikiamos atostogos iki nėštumo ir gimdymo atostogų pradžios arba vaiko priežiūros atostogos, iki vaikui sueis vieni metai. Atostogų iki nėštumo ir gimdymo atostogų pradžios metu mokamas darbuotojai priklausantis mėnesinis darbo užmokestis. 9. Krūtimi maitinančiai darbuotojai, be bendros pertraukos pailsėti ir pavalgyti, ne rečiau kaip kas trys valandos suteikiamos ne trumpesnės kaip pusės valandos pertraukos kūdikiui krūtimi maitinti. Darbuotojos pageidavimu pertraukas kūdikiui krūtimi maitinti galima sujungti ar pridėti prie pertraukos pailsėti ir pavalgyti arba perkelti į darbo dienos pabaigą, atitinkamai sutrumpinant darbo dieną. Pertraukos kūdikiui krūtimi maitinti apmokamos pagal darbuotojos darbo užmokestį. 10. Kai nėščiai, neseniai pagimdžiusiai ar krūtimi maitinančiai darbuotojai reikia pasitikrinti sveikatą, ji privalo būti atleidžiama nuo darbo ir už tą laiką	
--	---	--

	paliekamas darbo užmokestis, jeigu patikrinti sveikatą reikia darbo metu.	
--	---	--
